

HODOWCY BYDŁA

Główny Lekarz Weterynarii informuje o stwierdzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pierwszego ogniska choroby niebieskiego języka

Chów i hodowla zwierząt gospodarskich wymaga od rolnika wiedzy na temat występowania możliwych chorób w stadzie, a zwłaszcza chorób zakaźnych zwierząt gospodarskich. Dla wielu gospodarzy bioasekuracja to codzienna praktyka, która przekłada się na jakość i dobrostan stada. Na horyzoncie pojawiła się nowa choroba, która jest zagrożeniem dla przeżuwaczy, jak się przed nią bronić?

Charakterystyka wirusa

Choroba niebieskiego języka (BTV) jako chorobę zakaźną, która może wystąpić zarówno u domowych jak i dzikich przeżuwaczy. Chorują na nią bydło, owce i kozy, ale także sarny, jelenie, łosie, afrykańskie antylopy, wielbłądy, słonie. Chorobę niebieskiego języka wywołuje wirus z rodzaju *Orbivirus* (*Reoviridae*). Co ważne, zwierzęta nie zarażają się bezpośrednio od siebie, ale poprzez owady kłująco-ssące z rzędu muchówek, rodzaju kuczmany (*Culicoides imicola*) oraz poprzez krew lub nasienie.

Początkowo choroba występowała głównie w Afryce, jednakże rosnąca średnia roczna temperatura powietrza oraz coraz łagodniejsze zimy, spowodowały wzrost przeżywalności wirusa w okresie zimy oraz umożliwiły ekspansję muchówek na północ Europy. W konsekwencji, w transmisję wirusa włączone zostały rodzime, europejskie gatunki *Culicoides spp.* (*C. obsoletus*).

Pierwsze, poza Afryką, przypadki występowania wirusa zaobserwowano już w 1943 roku na Cyprze. Następnie choroba rozprzestrzeniła się od basenu Morza Śródziemnego na północ Europy, wraz z przesuwanym się frontem łagodnego klimatu.

Objawy zakażenia

Bydło zakaża się znacznie częściej niż owce, jednak choruje rzadko z łagodniejszym przebiegiem. Po przechorowaniu zwierzę może stać się nosicielem wirusa, co prowadzi do zakażenia kuczmanów i przenoszenia wirusa za ich pośrednictwem na inne osobniki zdrowe.

Z uwagi na długi okres wylęgania, objawy choroby mogą nie być widoczne nawet do 60-80 dnia po zakażeniu. Jednakże jeśli wystąpią, można zaobserwować u bydła:

- gorączkę,
- ślinotok,
- zaczerwienienie i obrzęk błony śluzowej jamy ustnej,
- owrzodzenie opuszki zębowej i niekiedy końca języka,
- zapalenie koronki i tworzywa racic, będące przyczyną kulawizny,
- u krów mlecznych - łuszczenie się naskórka strzyków i tworzenie się strupów,
- ronienia,
- rodzenie zdeformowanych cieląt, przy czym deformacje dotyczą najczęściej głowy. Na zakażenie najbardziej podatne są płody w okresie rozwoju mózgu.

U owiec choroba może przebiegać od zakażenia bezobjawowego lub postaci przewlekłej do nadostrej i ostrej. Można zaobserwować następujące objawy kliniczne:

- bardzo wysoka temperatura ciała 41-42 stopni Celsjusza,
- spadek kondycji, posmutnienie, depresja i utrata mleczności,
- obrzęk warg, powiek i małżowin usznych,
- silne zaczerwienienie błony śluzowej policzków i jamy nosowej,
- drobne wybroczyny pod śluzówką jamy ustnej i nosowej,
- owrzodzenie warg, opuszki zębowej oraz w niektórych przypadkach języka,
- duszność, ślinotok, obfity wypływ z nosa, początkowo surowiczy, następnie śluzowo-ropny i krwawy,
- wymioty mogące być przyczyną zachłystowego zapalenia płuc,
- przekrwiony, obrzękły, siny i wystający z jamy ustnej język,
- biegunka, kał z domieszką krwi,
- kulawizna jako następstwo zapalenia koronki i tworzywa racic,
- możliwe zapalenie płuc i zwyrodnienie mięśni,
- ciężarne samice mogą rodzić martwe lub zdeformowane jagnięta.

Choroba niebieskiego języka nie przenosi się na inne gatunki zwierząt gospodarskich i domowych oraz na ludzi, co oznacza, że produkty od nich pozyskane, czyli na przykład: mleko, mięso, skóry i wełna nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Sytuacja epidemiczna w UE

Obserwując pojawiające się kolejne ogniska wirusa BTV w Europie, można zauważyć, że jest on bardzo aktywny. Najwięcej przypadków choroby odnotowano we Francji, Belgii, Holandii i Niemczech.

Jak wskazują dane Instytutu Friedricha Loefflera, liczba ognisk wirusa BTV u naszych zachodnich sąsiadów gwałtownie wzrasta. Od pierwszego lipca do pierwszego sierpnia tego roku wystąpiły 1333 nowe ogniska, a między pierwszym sierpnia a szóstym września – 6342 nowe ogniska.

Ostatnie dostępne dane, a więc obejmujące okres od pojawienia się pierwszego ogniska BTV-3 w Niemczech, do 25 października 2024 roku wskazują na 13 201 potwierdzonych ognisk.

W Polsce, choroba wywołana przez wirus BTV podlega obowiązkowi zwalczania.

Zatem jak można się uchronić przed wniknięciem wirusa BTV-3 do stada?

Główny Inspektorat Weterynarii zamieścił wytyczne, mające na celu ochronę zwierząt przed chorobą.

Przede wszystkim należy:

- wystrzegać się zakupu zwierząt pochodzących z niewiadomego źródła, bez świadectwa zdrowia;
- zapewnić okresowe wizyty lekarza weterynarii w gospodarstwie;
- zwalczać owady w pomieszczeniach inwentarskich, w których przebywają zwierzęta;
- w przypadku zauważenia objawów nasuwających podejrzenie choroby zakaźnej niezwłocznie zgłosić ten fakt powiatowemu lekarzowi weterynarii bezpośrednio lub za pośrednictwem lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Jeszcze trochę zdjęć... bydło 2023

Foto: K. v.d. Brink

Foto: K. v.d. Brink

Van den Brink et al., 2023

Foto: E. Dijkstra

Foto: E. Stroos

Zelf: Dab Gouwer